

EATR1: metsäiset luontotyytit – alustavia tuloksia

Mikko Kuusinen, ympäristöministeriö

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet

Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

4 Artikla, luontotyypit

- Jäsenvaltioiden on otettava käyttöön ennallistamistoimenpiteet liitteessä I (Art. 4.1) lueteltujen **luontotyyppien ei hyvässä tilassa olevien alueiden parantamiseksi hyvään tilaan**:
 - 2030 mennessä väh. 30 % kaikkien luontotyyppien yhteenlasketusta ei-hyvässä tilassa olevasta pinta-alasta.
 - 2040 mennessä väh. 60 %, luontotyyppiryhmäkohtainen tarkastelu
 - 2050 mennessä väh. 90 %, luontotyyppiryhmäkohtainen tarkastelu
- Jäsenvaltioiden on otettava käyttöön ennallistamistoimenpiteitä, jotka ovat tarpeen liitteessä I lueteltujen **luontotyyppien palauttamiseksi** alueilla, joilla kyseisiä luontotyypejä ei esiinny, tavoitteena saavuttaa kyseisten luontotyyppien **suotuista viiteala**. Toimenpiteitä on toteutettava **lisäpinta-alalle**, joka tarvitaan, jotta saavutetaan kunkin liitteessä I luetellun luontotyyppiryhmän suotuista kokonaisviiteala:
 - 2030 mennessä väh. 30 prosenttia
 - 2040 mennessä väh. 60 prosenttia
 - 2050 mennessä 100 prosenttia
- **Tuntematon tila**: Luontotyyppien tila on selvitettävä v. 2030 mennessä 90 prosentilla pinta-alasta ja v. 2040 100 prosentilla

4 Artikla, luontotyytit

- V. 2030 mennessä ilmoitetaan ennallistettava pinta-ala (km²), eli pinta-ala, jolla tehdään ennallistamistoimia. Pinta-alan on vastattava **vähintään 30 prosenttia kaikesta ei-hyvässä tilassa olevasta luontotyyppipinta-alasta**. Natura 2000 -alueet voidaan tarvittaessa asettaa etusijalle
- **Heikentämättömyysvelvoite**
 - jäsenvaltioiden on otettava käyttöön toimenpiteitä, joilla on pyrittävä varmistamaan heikentämättömyys, joka koskee:
 - ✓ ennallistettuja alueita, joilla on saavutettu hyvä tila ja lajien elinympäristöjen riittävä laatu
 - ✓ luontotyyppien esiintymiä, jotka ovat hyvässä tilassa
 - ✓ ei-hyvässä tilassa olevia alueita, jotka ovat tarpeellisia artiklan tavoitteiden saavuttamiseen

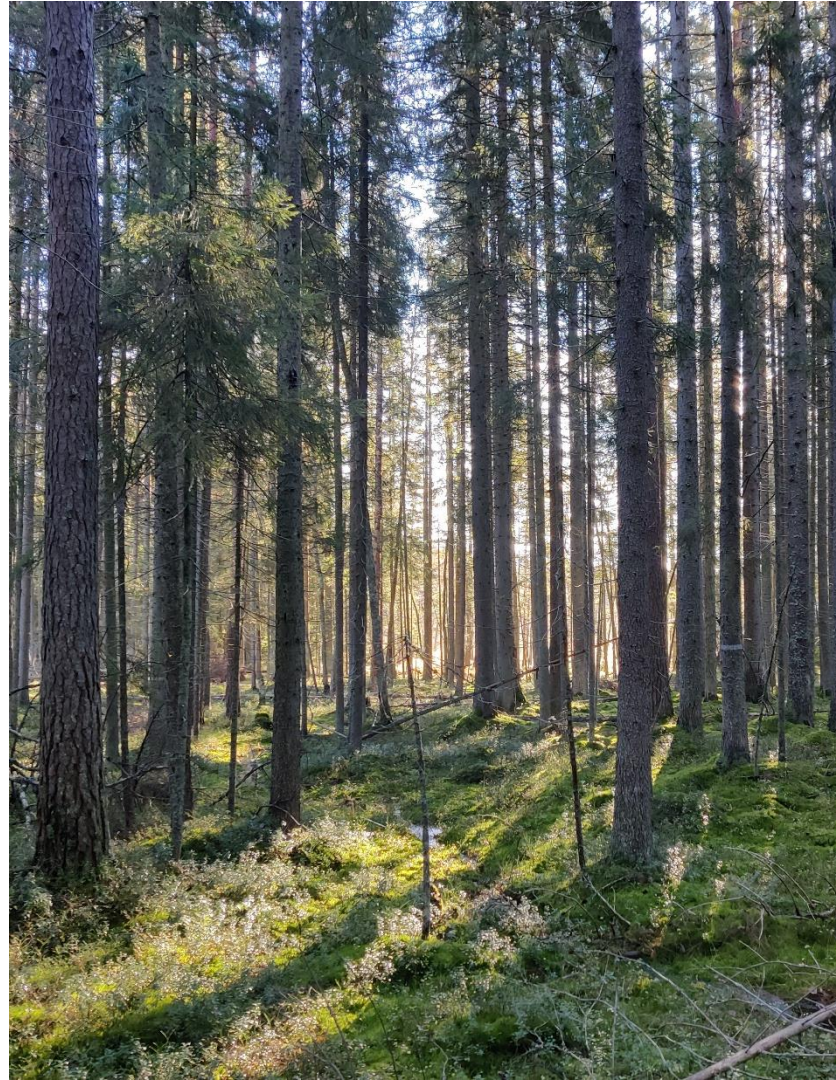
4 Artikla, luontotyytit

- Kansallisessa ennallistamissuunnitelmassa on:
 - Määritettävä niiden alueiden määrä, jotka on ennallistettava tai palautettava
 - Kuvattava suunnitellut tai käyttöön otetut ennallistamistoimenpiteet

Metsäluontotyypit

- Luonnonmetsät (9010)
- Lehdot (9050)
- Harjumetsät (9060)
- Jalopuumetsät (9020)
- Raviini- ja rinnelehdot (9180)
- Vanhat tammimetsät (9190)
- Maankohoamisrannikon primäärisukcessiometsät (9030)
- Tunturikoivikot (9040)

Luonnonmetsät (9010)

Boreaalin vyöhyke

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet

Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

Luonnonmetsät (bor.) direktiiviraportoinnissa

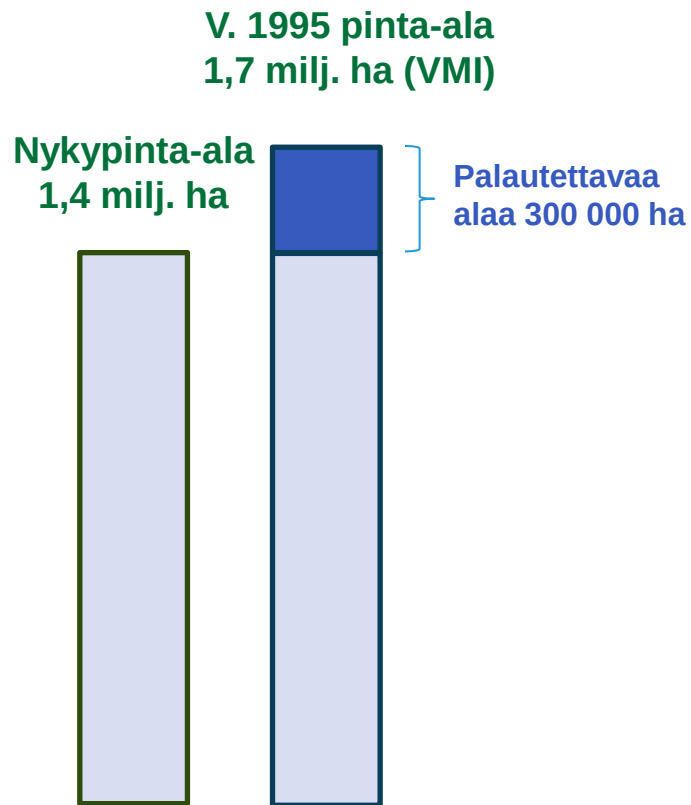
Suojelutaso	Nykyinen pinta-ala, ha	1995 pinta-ala, ha	Suojelutaso-arvioinnin FRA, ha (Asiantuntija-arvio)	Ei-hyvässä tilassa oleva pinta-ala, ha
U2-	1 400 000	1 700 000	Tuntematon (3 700 000)	(140 000 – 280 000)

Tavoitteet

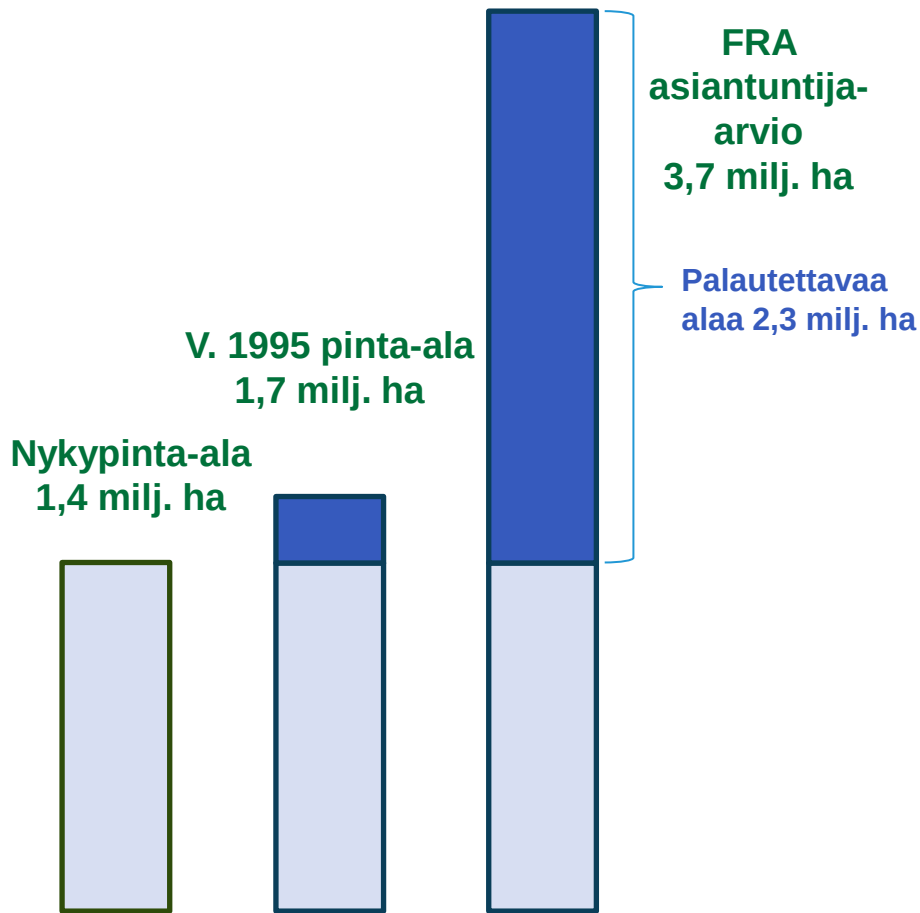
- Ennallistamisasetus velvoittaa heikentämättömyysvelvoitteen kautta nykypinta-alan (VMI:n arvio: 1,4 milj. ha) turvaamiseen
 - VMI-arvioiden mukaan kriteerit kohteita on Natura-verkoston ulkopuolella yhteensä enintään 570 000 ha, josta puuntuotannon maata 230 000 ha, josta metsämaata 170 000 ha
 - **Huom:** alustavat VMI-luvut täsmentyvät vielä tarkempien laskentojen jälkeen
- Palautettavalle pinta-alalle teemaryhmä esittää kolme vaihtoehtoa
 - 300 000 ha, 600 000 ha ja 2,3 milj. ha

Vaihtoehto 1: Nykypinta-ala + palautettava ala = v. 1995 vertailutaso

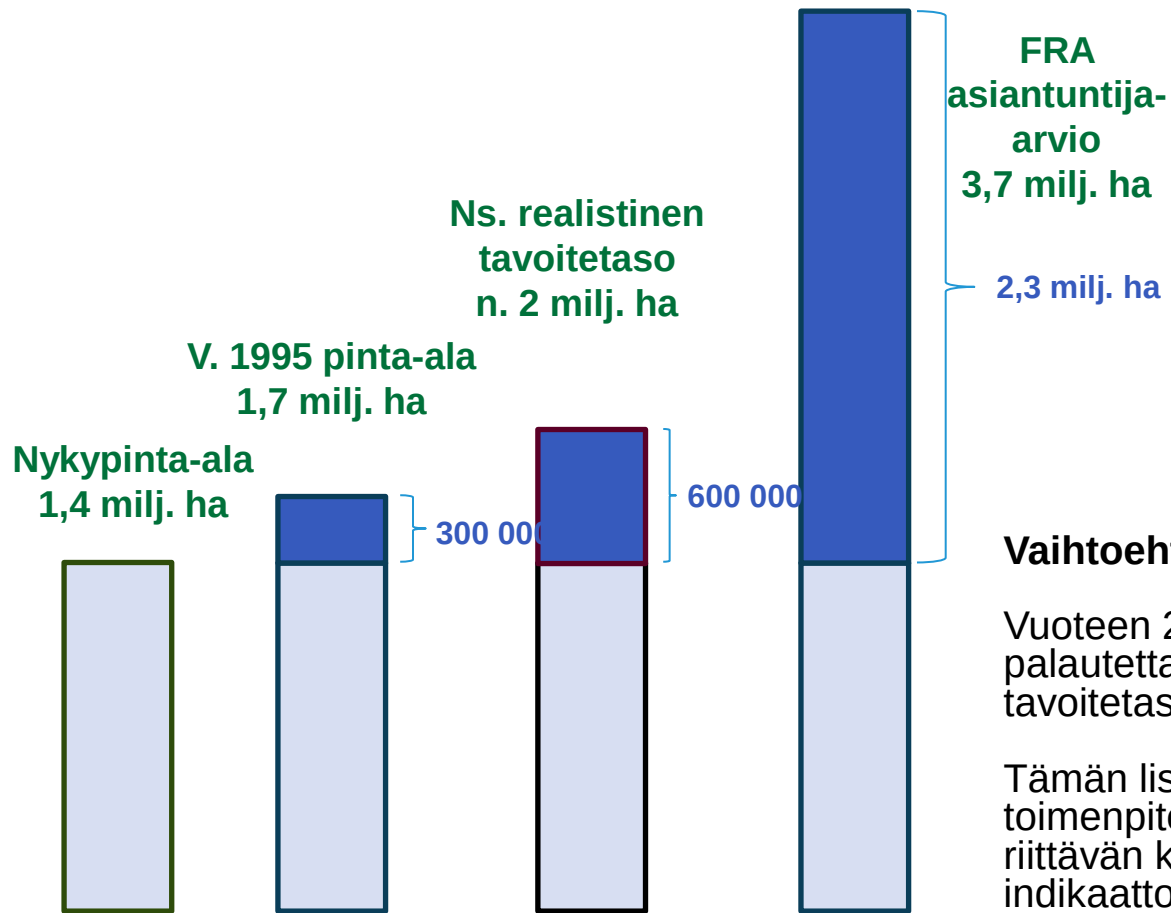

- Nykypinta-alaan verrattuna vuoden 1995 tasoon pääsemiseksi tarvitaan lisäistä alaa (palauttamista) 300 000 ha v. 2050 mennessä
- VMI:n perusteella v. 1995 ja 2025 välinen pinta-alan vähentyminen on tapahtunut pääasiassa suojelualueiden ulkopuolella, josta todennäköisesti jokin osuus on talouskäytöstä suojeluun siirtynyttä alaa

Vaihtoehto 2: Nykypinta-ala + palautettava alan vertailutasona asiantuntija-FRA

- Suotuisa viiteala (FRA) v. 2025 suojelutasoarvioinnissa on arvioitu kahden (ekologisen ja historiallisen) lähestymistavan keskiarvona 3,7 milj. ha
- Nykypinta-alaan verrattuna lisäistä alaa (palauttamista) tarvitaan 2,3 milj. ha
- Asetuksenmukainen

Vaihtoehto 3: Nykipinta-ala + luontotyyppin pinta- alan lisääminen tavoitteena suotuissa suojelutaso v. 2050

Vaihtoehto 3

Vuoteen 2050 mennessä saavutettavissa oleva palautettava pinta-ala voisi olla 600 000 ha => tavoitetaso n. 2 milj. ha (FRA)

Tämän lisäksi tarvitaan luonnonhoidon toimenpiteiden tehostamista talousmetsissä eli riittävän kunnianhimoiset tavoitetasot art. 12 indikaattoreille

Vaihtoehto 3: Nykypinta-alan suojele + luontotyyppin pinta-alan lisääminen

- Nykypinta-ala enintään 1,4 milj. ha, josta suojelualueiden ulkopuolella arviolta enintään 570 000 ha (puuntuotannon maata 230 000 ha) => nämä kohteet tulisi suojella. Pinta-ala-arviot täsmentyvät vielä.
- Nykyisillä suojelualueilla on arvioitu olevan n. 270 000 ha suurelta osin ajan myötä luontotyyppiä palautuvaa metsäalaa
- Palautettavaa lisäpinta-alaa suojelu-alueiden ulkopuolella jäisi noin 300 000 ha => toteutetaan metsien lisäsuojelulla
- Nähdään teemaryhmässä mahdollisena toteuttaa v. 2050 mennessä:
 - METSO-ohjelman jatko yksityismailla
 - Vanhojen ja luonnontilaisten metsien kriteerit täyttävien kohteiden suojele valtion mailla
 - OECM-alueet valtion mailla sekä mahdolliset lisäsuojeluratkaisut

Lehdot (9050)

Boreaallinen vyöhyke

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet

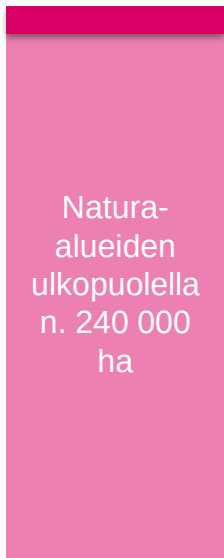
Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

Lehdot (bor.) direktiiviraportoinnissa

Suojelutaso	Nykyinen pinta-ala, ha	1995 pinta-ala, ha	Suojelutaso-arvioinnin FRA, ha	Ei-hyvässä tilassa oleva pinta-ala, ha
U2-	260 000	150 000 – 200 000	Nykypinta-ala 260 000	220 000 – 240 000

Lehdot, 260 000 ha

Boreaaliset lehdot n. 260 000 ha

- Nykypinta-alaksi raportoitu 260 000 ha (VMI13)
 - josta 240 000 ha on kivennäismaan lehtoja ja 16 000 ha lehtokorpia
- Noin 95 % alasta (n. 240 000 ha) sijaitsee Natura 2000 -verkoston ulkopuolella
- Direktiiviraportoinnissa tila arvioitu pääosin (85-90 %) ei-hyväksi VMI:n perusteella
 - Luontotyyppistä valtaosa talouskäytössä olevaa metsää = nuorta, tasajaksoista ja -ikäistä puustoa, vähälahopuustoista jne.

Lehtojen hyvän tilan saavuttaminen

- Tietopuutteiden paikkaaminen suojelualueiden ulkopuolisten lehtojen sijainnin ja tilan osalta on keskeistä
- Kaikkien suojelualueiden lehtojen hoito ja palauttaminen suotuisaan tilaan
- Arvokkaimpien vielä suojelemattomien kohteiden suojelu
- Tavoite hyvän tilan parantamiseksi: 90 % ei-hyvässä tilassa olevasta alasta toimien piiriin v. 2050 mennessä = n. 210 000 ha → kohdentuu pääosin suojelualueiden ulkopuolelle yksityismaille
- Avainasemassa talousmetsälehtojen hoidon kehittäminen siten että talouskäyttö ja monimuotoisuusarvojen huomioiminen yhteensovitetään tarkoituksenmukaisin keinoin (Luhti-hanke)

Talousmetsälehdot – käsittelymahdollisuudet (LUHTI-hanke, keskeneräinen)

- **Talousmetsälehdöissa** tulisi pyrkiä ylläpitämään ja kehittämään lehtotyyppille luonteenomaista
 - puuston monipuolisuutta,
 - vanhoja ja järeitä puuyksilöitä, (jaloja) lehtipuita suosien,
 - lahoppuustoa,
 - vesitaloutta,
 - lehtolajistoa
- Ei ojituksia
- Vain kevyt maanmuokkaus tuoreissa ja kuivissa lehdoissa
- Myös ennallistaminen/luonnonhoito (aktiivinen ja passiivinen) ja aika keskeisiä toimenpiteitä hyvän tilan saavuttamiseksi

Talousmetsälehtojen käsittelyn peruseräperiaatteita:

- Hakkuissa säilytetään puuston ja pensaston kerroksellisuus ja monipuolisuus
 - Eri-ikäisrakenteinen kasvatus
 - Jaksollisessa kasvatuksessa harvennusvoimakkuutta vaihdellaan lehtokuvioiden sisällä, päätehakkuissa jätetään riittävästi säästöpuustoa, hyödynnetään uudistamisessa luontaista (lehtipuu)taimiaineista
- Pääsääntöisesti tehdään kasvutilaa (jaloille) lehtipuille sekä lehtopensaille, mutta myös kuusivaltaiset lehdot ovat osa luontotyyppiä ja niitä voidaan ylläpitää kuusivaltaisina
- Ylipäätään toteutusvaihtoehtojen monipuolisuus; kärjistäen vain tiheitä kuusikkovaiheita tulee välttää
- Maa- ja pystylahopuun turvaaminen keskeistä
- Arvokkaimmat ja herkimvät (vesitalous, varjoisa ja kostea pienilmasto ja siihen sopeutunut lajisto, runsas lahoppuusto) kohteet rajataan metsänkäsittelyn ulkopuolelle

Muut metsäiset luontotyypit

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet

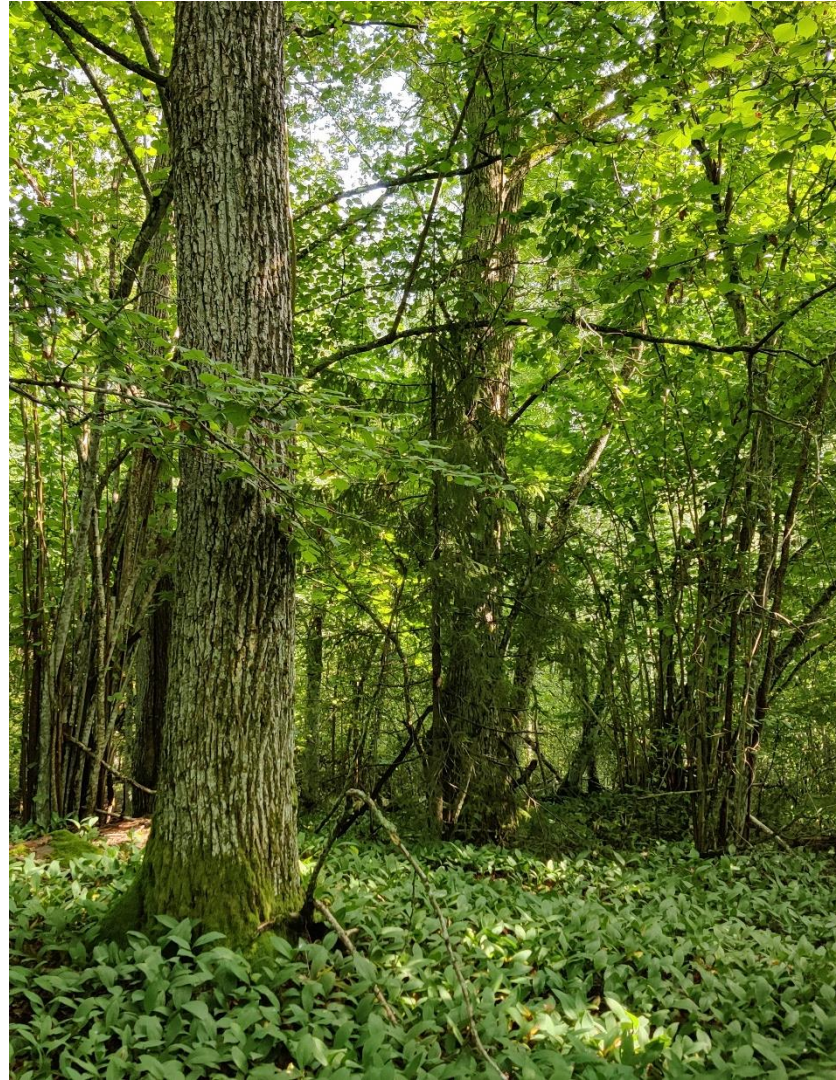
Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

Muut metsäiset luontotyypit

Luontotyyppi	Suojelutaso	Nykyinen pinta-ala, ha	1995 pinta-ala, ha	Suojelutaso-arvioinnin FRA	Teemaryhmän ehdottama FRA, ha	Ei-hyvässä tilassa oleva pinta-ala, ha
Jalopuumetsät 9020	U1=	800	500 - 800	tuntematon	800	190
Raviini- ja rinnelehdot 9180	U1=	30	50 - 60	tuntematon	60	0 - 20
Vanhat tammimetsät 9190	U2=	40 - 60	80	tuntematon	80	20
Maankohoamisrannikon primäärisukcessiometsät 9030	U2=	18 000	7 380	tuntematon	18 000	7 200 - 16 400

Toimenpiteet

- Pienialaiset lehtoluontotyytit:
 - Tietopuutteiden paikkaaminen
 - Suojelemattomien esiintymien suojelu
 - Lähtökohtaisesti kaikkien esiintymien hoito
- Maakohoamisrannikon primäärisukcessiometsät:
 - Yhdistelmäluontotyyppi, päällekkäisyyksiä muiden luontotyyppien kanssa
 - Suojelu METSON keinoilla
 - Luonnontilan palauttaminen ennallistamisen ja hoidon avulla

Käynnissä kaksi ennallistamisen vaikutuksia metsäsektorin arvoketjuun selvittävää hanketta

- Talous-ENNA:n metsäosio (LUKE):
 - Tavoite 1: Arvioida laaja-alaisten metsäisten luontotyyppien (boreaaliset luonnonmetsät, harjumetsät ja puustoiset suot) ennallistamisen ja talousmetsien tiettyjen ominaispiirteiden (valikoidut 12 artiklan indikaattorit) lisäämisen vaikutuksia potentiaalsiin hakkuukertymiin. Luontotyyppien ja metsäindikaattoreiden vaikutusten laskentaa tehdään Mela- ja Motti-malleilla.
 - Tavoite 2: Arvioida hakkuukertymän muutoksen suoria ja epäsuoria kansantaloudellisia vaikutuksia. Kerrannaisvaikutuksia arvioidaan panos-tuotosanalyysiä käyttäen.
 - Valmistuu 02/2026
- Metsäbiotalouden tiedepaneelin hanke
 - Skenaariotarkastelussa (5 skenaariota) arvioidaan metsävarojen kehittymistä ja hakkuumääriä, niiden vaikutusta kansantalouteen ja miten mahdollista menetettyä tuotantoa voitaisiin korvata nostamalla jalostusarvoa
 - Valmistuu 12/2025

Kiitos!